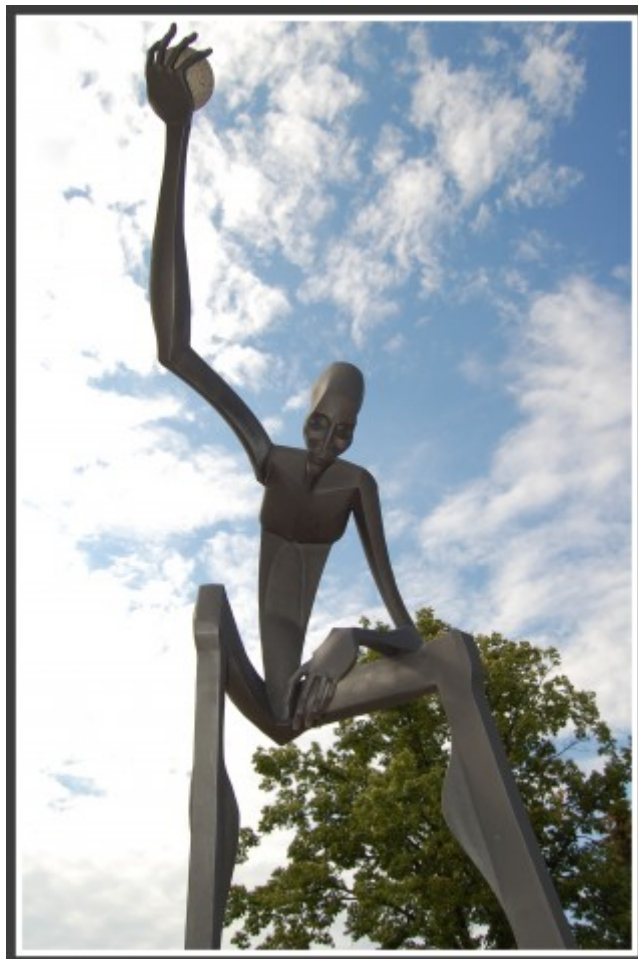

REVITALIZACE SÍDELNÍ ZELENĚ V SEZIMOVĚ ÚSTÍ

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

Listopad 2009

OBSAH:

1. Identifikační údaje akce
2. Základní údaje městě Sezimovo Ústí
3. Formulace investora
4. Cíl projektu
5. Podpora biodiverzity
6. Bioklimatická charakteristika
7. Metodika inventarizace dřevin, terminologie

1. Identifikační údaje stavby:

Název akce: **REVITALIZACE SÍDELNÍ ZELENĚ V MĚSTĚ SEZIMOVO ÚSTÍ**

Investor: Město Sezimovo Ústí
Dr. E.Beneše 21
39101 Sezimovo Ústí

Tel: 381 201 111
info@sezimovo-usti.cz
epodatelna@sezimovo-usti.cz

IČO: 00252 859

Místo stavby: Sezimovo Ústí

Stupeň dokumentace: prováděcí projekt

Vypracovala: Helena Piklová DiS.
Zahradní a krajinná tvorba
Proseč – Obořiště 71
393 01 Pelhřimov
IČO: 748 69 582

2. Základní údaje o městě

Město Sezimovo Ústí (cca 7500 obyvatel) leží v severní části jižních Čech, přibližně 88 km jižně od hlavního města Prahy, 58 km severně od Českých Budějovic na silnici E55. Tato mezinárodní cesta město rozděluje na dvě části. Sezimovo Ústí I, které leží na západní straně a Sezimovo Ústí II na straně východní. Obě části města mají zcela rozdílnou historii. Zatímco první vzniklo ve 13. století, bylo zničeno během husitských válek a v 19. století opět vystavěno, druhé město vzniklo jako dělnická kolonie nového závodu strojírny MAS Tomáše Bati. Dodnes je zde vidět známá Baťova architektura. Důležitou turistickou zastávkou je vila druhého československého prezidenta Dr. Edvarda Beneše, která se nachází v Sezimově Ústí I a je otevřená pro veřejnost několik dní v roce (viz záložka Benešova vila).

Sezimovo Ústí je příjemným místem především díky klidnému prostředí a pěkné přírodě. Necelé 3 km od města se v lesích nachází zřícenina Kozího hrádku. Ve vzdálenějším okolí se nachází řada vyhledávaných pamětihodností - hrady (Kotnov v Táboře, Starý zámek u Borotína, Šelmberk, Choustník, Příběnice), zámky (Zámek Bechyně, na rozhraní táborského a jindřichohradeckého regionu zámek Červená Lhota), unikátní technická díla (Stádlecký řetězový most). Jihozápadně od Sezimova Ústí jsou rovinatá blata s typickou jihočeskou lidovou architekturou, rašeliništi a rozsáhlými lesními komplexy.

Příroda kolem Sezimova Ústí skýtá dobré podmínky pro pěší turistiku, cyklistiku nebo projížďku na koni. K návštěvě lákají i přírodní zajímavosti - Přírodní památka Luční, Chýnovská jeskyně, Botanická zahrada v Táboře nebo naučná stezka Borkovická blata. Řeka Lužnice, která se proplétá celým regionem, přímo vybízí k výletu na kánoji či rybaření. Okolní krajina je plná rybníků, které jsou využívány k rekreaci (koupání), nacházejí se však mimo město. Jediná příležitost ke koupání na území města je řeka Lužnice u jezu Soukeník. Na březích řeky a mnoha rybníků se nacházejí autokempy, chatové osady a vodácká tábořiště (ubytování). Moderní plavecký bazén se nachází v Táboře, je vzdálený přibližně 6 km a je snadno dostupný městskou hromadnou dopravou.

2.1. Historie a současnost

Město Sezimovo Ústí leží v krásné krajině 5 km jižně od Tábora na soutoku řeky Lužnice a Kozského potoka. V jeho blízkosti se nachází zřícenina Kozího hrádku, kde kázal Mistr Jan Hus. V Sezimově Ústí měl letní sídlo 2. československý prezident Edvard Beneš. Je zde také se svou chotí Hanou pochován.

První zmínka o Sezimově Ústí je v dokumentu z roku 1262, který se týká Dominikánského kláštera. Postupem času se Sezimovo Ústí stalo středověkým hospodářským střediskem. K jeho rozmachu přispívaly doly na stříbrnou rudu, o jejichž existenci máme zprávy z roku 1272 a 1345. Ze zlomkovitých písemných pramenů a archeologických nálezů víme, že koncem 14. a počátkem 15. století bylo Sezimovo Ústí prosperujícím řemeslnickým městem a kolébkou husitství. V souvislosti s pobytem Mistra Jana Husa v Sezimově Ústí a s probíhajícími církevními reformami bylo město v roce 1420 vlastními obyvateli zničeno a zapáleno. Důvodem byla strategicky nevýhodná poloha města, které nebylo terénem dobře chráněno před případným dobytím.

Obyvatelstvo bylo převedeno na nově založené Hradiště, později přejmenované podle hory na Tábor. Trosky Sezimova Ústí mezitím zarůstaly trávou a křovinami až do roku 1828, kdy byla obec opětovně založena. Na původním gotickém sídle probíhaly po desetiletí rozsáhlé archeologické výzkumy, které přinesly řadu významných objevů. Tyto exponáty jsou uloženy v tábořském muzeu.

Dnešní Sezimovo Ústí je moderní město se třemi základními školami, střední školou, kinem, letním kinem, supermarkety, moderní infrastrukturou a dopravní dostupností. Ve městě je tříhvězdičkový hotel s bazénem, motorest, chatová osada, fotbalové i házenkářské hřiště, tenisové kurty, sauna, kuželky.

Město je rozděleno mezinárodní silnicí E 55 na dvě části - Sezimovo Ústí I a II. Výše zmíněná historie se týká Sezimova Ústí I, které leží blíže Lužnici, dnes jen na jejím pravém břehu, a tvoří tedy historicky starší část města. Sídlo mělo do 30. let 20. stol. charakter příměstské tábořské osady.

Novodobé dějiny Sezimova Ústí I jsou nerozlučně spjaty s významnou osobností, druhým prezidentem Československa, doktorem Edvardem Benešem, který ve 20. letech několikrát pobýval u svého bratra na dnes již zaniklém Soukenickém Mlýně. Tento kraj na něho

zapůsobil natolik, že si přímo na soutoku Kozského potoka a Lužnice nechal v letech 1930-31 postavit architektonicky obdivuhodnou vilu v jihofrancouzském stylu ([viz Benešova vila](#)). V jejím interiéru postupně vznikla obdivuhodná sbírka starožitného nábytku i moderního umění. Dnes je umístěna většina mobiliáře v tábořském husitském muzeu. V rozsáhlém areálu s parkem, lesem, skalkami a jezírky žil a odpočíval spolu s chotí Hanou, s výjimkou válečného exilu, až do své smrti - 3.září 1948. Ke zdejší krajině i k jeho obyvatelům si vytvořili velmi kladný vztah, také místní obyvatelé na ně ani po jejich úmrtí nikdy nezapomněli. Pod kazatelnu, kde podle pověstí promlouval k lidu sám mistr Jan Hus a kde se nyní nachází hrobka manželů Benešových, proudí každoročně značné množství jeho obdivovatelů. Budovaný památník v Benešově vile je nyní veřejně přístupný ve státní svátky a ve dnech výročí manželů Benešových.

Odkaz města je tedy významný, historicky zcela jedinečný a neměl by upadnout v zapomnění. Vždyť nebýt Sezimova Ústí, středověkého centra obchodu, řemesel a kolébky husitství, nemohl být založen Tábor, kde bylo Husovo učení zvěčněno. Také soudobé město se vyplatí poznat, pochopit a dále jej rozvíjet, aby v souladu se svou historickou tradicí, patřilo i v budoucnu k moderním městům.

<http://www.sezimovousti.cz>

3. Formulace investora:

Revitalizace sídelní zeleně v Sezimově Ústí.

Veřejná zeleň ,vedle nezastupitelného estetického vnímání a urbanistického dotváření města zcela zásadně vytváří životní prostředí ve městě.

V roce 1939 výstavbou Baťových závodů se zcela zásadně změnil charakter činnosti v aglomeraci Sezimova Ústí. Z původně téměř čistě zemědělského charakteru se změnil touto výstavbou průmyslový charakter celé aglomerace, která je složena s měst Tábor, Planá nad Lužnicí a Sezimovo Ústí. Do dnešních dnů se průmyslová zóna založená společností Baťa rozšířila na současných cca 8 000 pracovních míst. V této průmyslové zóně je umístěna teplárna která spaluje hnědé uhlí s hodinovým výkonem 450 tun páry s el. výkonem cca 50 MW. Další velmi výraznou zátěží je slévárna šedé litiny. Vedle strojírenských závodů a potravinářských závodů je také v této průmyslové zóně umístěna velký chemická fabrika vyrábějící umělá vlákna. V nedalekém Táboře je umístěna další teplárna s hodinovým výkonem 120 tun páry. Takto vysoká koncentrace pracovních míst značně zatěžuje prostředí města místní dopravou. Vedle této místní dopravy je město zatíženo liniovými stavbami které

Revitalizace sídelní zeleně v městě Sezimovo Ústí

přetínají město. Jednak se jedná o IV. železniční koridor a v jeho souběhu silnice první třídy E55 s denní kapacitou 28 000 projetých vozidel. Další zátěží je nově budovaná dálnice D3 který leží v sousedství města.

Při realizaci Baťových závodů bylo zcela jasně prokázáno že právě veřejná zeleň má nezastupitelnou úlohu při snižování dopadů industrializace krajiny.

Nedílnou součástí tohoto projektu je zvýšení bezpečnosti. Nevhodná výsadba a neodborná péče způsobují, že buďto staré či přerostlé stromy ohrožují jednak nemovitosti, ale co je výrazně horší i chodce.

Město Sezimovo Ústí již historicky umožňovalo symbiózu příjemného bydlení s blízkostí pracovních míst. Právě realizace pojmu „ dochodná vzdálenost“ je tím přínosem ke zlepšení životního prostředí, což je jedna z ambic připravovaného projektu.

4. Cíl projektu

„Novým znakem , který je u města stále více očekáván a vyžadován je však „ekologizace“ prostředí. Lidé nechtějí a stále více nebudou chtít dále žít ve městech a místech u nichž budou mít pocit, že ohrožují nejen jejich životy a zdraví, ale i přírodu vůbec.“ /Hrůza, J Zajíc,J, Vývoj urbanismu II. díl ČVUT Praha 1997/.

Sezimovo Ústí II vzniklo na místě pozemků městského dvora (Velký Dvůr) v r. 1939, zásluhou podnikatelských aktivit Tomáše Bati. Tehdy totiž bylo započato s výstavbou velkého strojírenského závodu MAS (Moravské akciové strojírny), nyní Kovosvitu a.s. V jeho sousedství současně vyrostl nejen kulturní a zároveň obchodní dům (současný hotel), ale i moderní sídliště pro zaměstnance, charakterem podobné zástavbě ve Zlíně (tzv. Baťovské domky).

Největšího rozsahu a významu u nás dosáhla však výstavba zahradního města ve Zlíně především podle plánů architekta F. L. Gahury. Na tuto výstavbu samozřejmě navazovaly rozsáhlé realizace Baťových zahradních čtvrtí v Otrokovicích v roce 1930, v Borovině u Třebíče v roce 1933, v Batizovicích / později Svit na Slovensku / v roce 1934, v Napajedlech roku 1935, v Baťovanech / později Partizánské na Slovensku /, v Liptovském sv. Mikuláši roku 1938 , ve Zruči nad Sázavou v roce 1938 a v Sezimově Ústí v roce 1939 .

Termín „ Zahradní město“ v této podobě poprvé použil a uvádí Ebenezer Howard /Howard, E , Garden Cities Of To-morow, London1956/, který byl jedním z prvních autorů a tvůrců myšlenky a konceptu jejich budování. Ve svých pracích uvádí potřebu „vytvořit zdravé město, kde by bylo příjemné žít, odpočívat a pracovat „. V jeho době myšlenka budování zahradních měst byla založena převážně „na sociálním náboji, t.j vedena snahou zajistit všem a hlavně nižším vrstvám přijatelné a zdravé bydlení „ /Lehman,M , Zahradní města, Archinet ,rubr. Životní prostor, 2002/.

Historie zahradních měst - od počátku myšlenka vylepšení života lidí v průmyslových aglomeracích, ale dále i vznik a aplikace myšlenky zahradních měst u nás v podmínkách průmyslového rozvoje v době první republiky.

„ZELEŇ ZAHRADNÍCH MĚST OBECNĚ

Základním prvkem, který se objevuje ve všech zahradních městech, předměstích a koloniích je alespoň menší park či parková ulice, nebo parkové náměstí s vysokou zelení, pokud není místo a možnost vybudovat městský park větších rozměrů.

Dalším prvkem a základem veřejné zeleně je travnatý pás podél ulice s linií stromů nebo pouze samotný travnatý pás.

Důležitá byla samozřejmě také zeleň vyhrazená. Dbalo se na ozelenění pozemků v okolí továrních budov, obchodních center, škol i dětských hřišť. Na školních pozemcích byl dán důraz na dovednost dětí vypěstovat si samostatně vlastní plodiny – ovoce a zeleninu.

Soukromá zeleň nebyla příliš architektonicky řešena. Byla upřednostněna spíše funkčnost a praktičnost. Zahrada u každého domu nabízela dostatečně velkou plochu pro možnost pěstování užitkových plodin nebo zasazení několika ovocných stromů.

Předzahrádky byly často řešeny jednotně, a to většinou živým stříhaným plotem a jednoduchou trávnickovou plochou.“

Je nutno poukázat na ojedinělou a vzácnou harmonii prostředí, kde městská zeleň i zeleň u nově budovaných jedno-, dvoj- či čtyřdomků v meziválečných letech je chápána jako důležitý a nedílný prvek při výstavbě obytných čtvrtí a tvorbě celkového charakteru města .

V našich podmínkách se ideje zahradních měst neobjevila jen ve zlínském kraji, ale čtvrtě založené na principu zahradního města se nacházejí na mnoha dalších místech naší republiky a tento systém se osvědčil. Je nutné si proto připomenout, že v našich podmínkách se z historického hlediska tyto ideje již objevily a úspěšně realizovaly a čtvrtě takto vzniklé jsou dnes považovány za místa pro život lidí velmi příznivá.

V dnešní době, kdy v okrajových částech měst jsou vystavěna velká sídliště a vznikají malá či větší satelitní městečka bez jakékoli vybavenosti a veřejné zeleně, se myšlenka života v zahradních městech či dobře urbanisticky řešených „městech v zahradách“ stává opět aktuální.

Stav zeleně v městě Sezimovo Ústí je v současné době učebnicovým příkladem péče o zeleň za posledních padesát let v menších městech a obcích České republiky. Zeleň byla zakládána živelně, bez celkové koncepce. Projekty sadových úprav byly spíše výjimkou.

Doba minulá přinesla bohužel i v této oblasti nejen v Sezimově Ústí úpadek, ale nyní je opět péči o zeleň v tomto městě věnována zvýšená pozornost.

Revitalizace sídelní zeleně v městě Sezimovo Ústí

Osvěta zde i v jiných městech v tomto směru však je potřebná hlavně pro lidi, kteří působí na městských a obecních úřadech a zelení se přímo nezabývají či nejsou v tomto směru vzdělání a mají vliv na charakter měst a obcí a tím i vliv na zdraví obyvatel. Snad bude v našich silách přenést tyto myšlenky i do jiných měst než je Sezimovo Ústí.

V celém městě je naštěstí ještě stále patrný rukopis T.Bati, a to především nastavený rastr živých plotů.

„Každá ulice, kde to bylo jen trochu možné, byla osázena nejen alejemi, ale i jinou liniovou zelení. Podél ulic, cest, případně chodníků, jsou zřizovány keřové nízké ploty, které působí velmi vzhledným a osvěžujícím dojmem....“

Dalším pozůstatkem socialistického období jsou panelová sídliště, pro něž je typický nejen panel, ale i tehdejší výsadba zeleně čili několik zeravů a cypřišů, později doplněných samotnými obyvateli o smrky a borovice, které dnes nevhodně zastiňují okolí domů. Plochy zeleně zůstaly bez řádné údržby.

Specifikem Sezimova Ústí, tvořícím významné procento veřejné zeleně, jsou dnes již vesměs téměř neudržované 'zahradky' obyvatel panelových domů. Stejná generace, dosud ještě obhospodařující tyto plochy měla rozhodující podíl na vznik živelných výsadeb. Tyto se nachází nejen přímo u vchodů do paneláků, ale i ve volných travnatých plochách, kde způsobují nemalé problémy při kosení. Dochází často k jejich poškození a zvyšují náklady města údržbu zelených ploch. Dalším aspektem je definitivní výška nevhodně zvolených druhů rostlin, které dorostly do konečných velikostí a způsobují nemalé problémy.

„Důležitým prvkem jsou také rozlehlé plochy vyhrazené zeleně a zeleně občanské vybavenosti, kde byl na ozeleňování kladen velmi velký důraz. Celé město je protkáno, výrazněji než jinde, systémem liniové zeleně. Tento typ zeleně nevychází jen z vysoké zeleně, v liniové zeleni se uplatňují ve velké míře také stríhané živé ploty. Tento typ zeleně je však nejvýrazněji použit a je typický v Baťovských zahradních koloniích města, kde vymezuje hranice jednotlivých pozemků. Živé ploty a jednoduchá úprava zahrad dotváří osobitý charakter architektury těchto obytných čtvrtí.“

Cílem současného vedení obce je vrátit zeleni a objektům dřívější lesk a celkově zlepšit prostředí pro život obyvatel. Proto byly vybrány zejména stěžejní plochy, u kterých je možno navázat na již výše zmiňované myšlenky a znovu obnovit ideu zahradního města.

Revitalizace sídelní zeleně v městě Sezimovo Ústí

Město Sezimovo Ústí svou velikostí i městským charakterem vyžaduje sjednocení při tvorbě a následné péči o zeleň.

Tímto projektem bude první část zásadních veřejných ploch města vyřešena. Kultivované prostředí může mít vliv na obnovení sociologické stability obyvatel, na posílení mezilidských vztahů a vzájemnou občanskou pospolitost, výchovu dětí a mládeže a na pocit hrdosti občanů na své město.

Všechny dané lokality se nacházejí v intravilánu obce. Projekt obnovy a rekonstrukce zeleně v městě Sezimovo Ústí splňuje cíl prioritní osy 6, oblast podpory 6.5 – Podpora regenerace urbanizované krajiny.

Cílem projektu je na základě kompozičních, vegetačních a provozních rozborů navrhnout optimální řešení pro každou ze čtrnácti řešených ploch.

„Tato oblast podpory je zaměřena na udržitelný rozvoj sídel prostřednictvím zachování a zvyšování počtu a rozlohy segmentů přírodního charakteru v zastavěných územích, zakládání zelených prstenců kolem sídel, výsadbu vegetace na místě odstranění starých zátěží a odstraňování nebo zajišťování nevyužívaných objektů v chráněných územích. Cílem je podporovat vznik a obnovu přírodě blízké zeleně v sídelním prostředí, která umožní existenci ostrůvků relativně nenarušené přírody v sídlech jako protiváhy umělého sídelního prostředí s převážně dekorační či izolační zelení, a tudíž vítaného rekreačního prostoru s významnou osvětovou a výchovnou funkcí, zejména pro mládež a děti školního a předškolního věku.“

Na základě požadavků města Sezimovo Ústí bylo vybráno čtrnáct lokalit. Jedná se o zásadní plochy veřejné zeleně u kterých je potřeba vypracování projektu sadových úprav a jejich následná realizace nejvíce akutní. Jedná se o :

- a) Lokalita č. 1 – Kaplického – úprava parkoviště uvnitř obytného souboru
- b) Lokalita č. 2 – Boženy Němcové – parčík a rekonstrukce uličního stromořadí
- c) Lokalita č. 3 – Dr. E. Beneše – rekonstrukce uličního stromořadí
- d) Lokalita č. 4 – Palackého - křižovatka
- e) Lokalita č. 5 - Husovo náměstí – odborné ošetření stromů
- f) Lokalita č. 6 - Rudé armády I. – náměstí
- g) Lokalita č. 7 - Rudé armády II. – náměstí
- h) Lokalita č. 8 - Náměstí Tomáše Bati

- i) Lokalita č. 9 - Ludvíka Svobody – náměstí
- j) Lokalita č. 10 – K Hájence – obytný soubor
- k) Lokalita č. 11 – Svépomoc – obytný soubor
- l) Lokalita č. 12 – Školní náměstí
- m) Lokalita č. 13 – Třešňovka – park u vlakového nádraží

4.1. Popis stávajících stavů řešených lokalit

a) Lokalita č. 1 – Kaplického – úprava parkoviště uvnitř obytného souboru

Jedná se o pozemky k.ú. Sezimovo Ústí p.č. 74/141, 74/139.

Řešená plocha je dělicím pásem zeleně v oboustranném parkovišti, které se nachází v obytném souboru na ulici Kaplického.

Na straně pravé je vymezeno místo pro kontejnery na tříděný odpad. Stromové patro je zde tvořeno *Acer pseudoplatanus* – javor klen a *Tilia cordata* – lípa srdčitá, u kterých je nutno provést zdravotní řezy. Jehličnany trpí silným prosycháním a v jeho důsledku je snížena stabilita.

Keřové patro je tvořeno několika nevhodně soliterně vysazenými jedinci. Keře jsou chybně řezány a jejich správná údržba je prakticky nemožná.

Travnatá plocha je spíše pozůstatkem a není funkční. Kosení je zde vzhledem k roztříštěnosti výsadeb problematické a nákladné.

a) Lokalita č. 2 – Boženy Němcové – parčík a rekonstrukce uličního stromořadí

Jedná se o pozemek k.ú. Sezimovo Ústí I. p.č. 703/1.

Ulice Boženy Němcové, jejímž vyústěním je malá parková plocha je kolmá na hlavní ulici Dr. E. Beneše. Zástavbu tvoří pouze rodinné domky.

Prostor ulice je koncipován jako poměrně široký, kromě asfaltové komunikace se zde nachází prostorově dostatečné travnaté plochy s částečně živelnou výsadbou. Sjednocení mělo být vytvořeno stromořadím *Aronia melanocarpa* – temnoplodec černoplodý, které se ukázaly být jako sortimentálně nevhodné. Většina stromů je poškozena na bázi, prosychá, nevhodně proráží podnože a nebo jsou rozlomeny. Obecně výsadba čtvrtkmenů do veřejné zeleně není vhodná. Velikostně zcela zaniká a neprospívá.

Další část ulice B. Němcové je menší parkovou plochou, kterou tvoří především stromové patro *Picea pungens* – smrk pichlavý, *Pinus sylvestris* – borovice lesní a *Betula pendula* –

bříza pýřitá. Zdravotní stav přítomných dřevin je podchycen v inventarizaci. Keře zastupuje především Juniperus sabina – jalovec chvojka, který vyholuje a prosychá. Dle místního průzkumu se jedná o živelnou výsadbu, která je v současnosti svou velikostí obtížná především z hlediska zastínění, nepřehlednosti a ztráty pocitu bezpečí místních obyvatel.

b) Lokalita č. 3 – Dr. E. Beneše – rekonstrukce uličního stromořadí

Jedná se o pozemky k.ú. Sezimovo Ústí p.č. 819/10, 819/11, 819/13, 819/1.

Cílem projektu je rekonstrukce oboustranného uličního stromořadí.

Stávající stav a popis zdravotního stavu lip je podrobně zpracován v soudně znaleckém posudku.

c) Lokalita č. 4 – Palackého – křižovatka

Jedná se o pozemky k.ú. Sezimovo Ústí p.č. 834/9.

Řešená plocha se nachází vlevo od vyústění ulice Dr.E.Beneše.

Jedná se o čistou travnatou plochu , která někdy slouží jako odkladiště velkoobjemových kontejnerů. Nenachází se zde žádná zeleň.

d) Lokalita č. 5 - Husovo náměstí – odborné ošetření stromů

Jedná se o pozemky k.ú. Sezimovo Ústí p.č. 788/1, 788/2, 788/3.

V dané lokalitě se bude jednat o odborné ošetření vzrostlých stromů, čímž bude zajištěna provozní bezpečnost náměstí, pojezdových i pochozích komunikací, které jsou hojně využívány.

Stávající stav a popis zdravotního stavu lip je podrobně zpracován v soudně znaleckém posudku.

e) Lokalita č. 6 - Rudé armády I. – náměstí

Jedná se o pozemky k.ú. Sezimovo Ústí p.č. 831/1, 830/1.

Hlavní dominantou řešené plochy je šikmo vedená lipová alej. Směrem k náměstí T. Bati, navazuje liniová výsadba Aesculus hippocastanum – jírovec maďal.

Dřeviny jsou v hustém zápoji. Toto má vliv na jednostranné vyvětřování a celkovou deformaci korun. Pravidelné napadání Klíněnkou jírovcovou má za následek zhoršení zdravotního stavu a estetického působení jinak velmi hodnotné kompozice.

Dřeviny vesměs postrádají odborná ošetření a pravidelnou péči.

Několik jedinců bude nutno asanovat. Důvodem je především zajištění provozní bezpečnosti obyvatel. Tato lokalita je velmi frekventovaná.

Keřové patro buď zcela chybí, nebo má charakter živelných výsadeb.

f) Lokalita č. 7 - Rudé armády II. – náměstí

Jedná se o pozemky k.ú. Sezimovo Ústí p.č. p.č. 830/3.

Stávající porost z velké části představují pozůstatky soukromých zahrádek, především stárnoucí ovocné stromy, poškozené patogeny a nevhodnou či chybějící péčí. Na pravé straně se nachází nevhodně a nekoncepčně založená lipová alej, jako forma náhradní výsadby.

Na straně levé alejová výsadba stále vitálních *Aesculus hippocastanum*, které budou tvořit kostru budoucího řešení.

Keřové patro se zde vyskytuje pouze sporadicky a jedná se pozůstatky živelných výsadeb.

g) Lokalita č. 8 - Náměstí Tomáše Bati

Jedná se o pozemky k.ú. Sezimovo Ústí p.č. p.č. 184/7, 184/5, 184/26.

Náměstí Tomáše Bati je bezesporu srdcem Sezimova Ústí. Lze ho rozdělit do několika pomyslných částí. První část tvoří plocha zeleně směrem k ulici Rudé Armády. Výsadby zde sestávají především z listnatých dřevin druhu *Aesculus hippocastanum* – jírovec maďal a jehličnatých *Picea pungens* – smrk pichlavý. Průměrný věk dřevin je 50 – 70 let. Jedná hlavně o aleje a skupinové výsadby, které se zrcadlově opakují a každý jedinec má svoji funkci.

Dominantu centrální části tvoří kašna. Při pohledu na Hotel Mas je orámována dvěma kusy *Aesculus hippocastanum*. Věk obou jedinců je minimálně 70 let. Jejich zdravotní stav je již na hranici bezpečnosti. Také v tomto roce je většina jírovců napadena klíněnkou.

Cestní síť náměstí je ve tvaru kříže a poskytuje procházejícím bezpečnou příjemnou cestu hned do několika frekventovaných ulic obklopujících náměstí. Ve středu tohoto kříže je nejen již zmíněná kašna, ale celý prostor je bohatě s výsadbami s trvalkovými výsadbami.

Další dominantou centrální části je vodní prvek – jezírko. Skupinové výsadby v těsném okolí korespondují s výsadbami v parku, nejsou však většinou typově vhodné k vodním plochám.

Výrazným prvkem je moderní plastika umístěna v centru náměstí. Její dominantnost a originalita je však bohužel velmi potlačena nevhodným řešením, resp. nevyřešením odclonění negativního prvku – prodejny potravin. Tato architektonicky vážná chyba výrazně snižuje kvalitu celého místa.

Výsadby na parkovišti Dukelské ulici jsou vytvořeny ve vnitřní části z aleje jírovců umístěných soliterně v rabatech. Dřeviny zde trpí velmi negativními stanovištními podmínkami, obzvláště suchem.

Někteří jedinci již odumírají. Je velice nutné tento neutěšený zdravotní stav dřevin vyřešit radikálním zásahem. I zde se zde projevilo rozsáhlé napadení klíněnkou.

Vnější část výsadeb parkoviště sestává výhradně z jehličin. Živý plot je vysazen z Thuja occidentalis – zerav západní, boční výsadby Juniperus x media – jalovec prostřední.

Živý plot je neodborně zastřižen a trpí suchem. Díky zimnímu odhrabávání sněhu jsou dřeviny odspodu vylámané a poškozené. Celkový stav je neuspokojivý, dřeviny jsou vesměs nevhledné. Je nutné opět radikálně změnit typ výsadeb úměrně k místním náročnějším podmínkám.

Místní slabinou je prostranství před institucí COP (Centrum odborné přípravy). Na ploše pod Rhododendrony se shromažďují v době přestávek studenti, kteří plochu znečišťují nejen nedopalky, ale dost často i komunálním odpadem. Plocha pod lipovou alejí je vyžilá, ve stínu, proto je složitější zde jakoukoli vegetaci udržet, navíc, pokud jsou veškeré snahy zmařeny nevhodným chováním shromažďujících se studentů..

Další plochou je parčík vedle kulturního domu. Sortimentální skladba dřevin na této ploše sestává především z Betula pendula – bříza pýřitá a Pinus nigra – borovice černá. Celkově plocha působí celistvě a vyrovnaně.

h) Lokalita č. 9 - Ludvíka Svobody – náměstí

Jedná se o pozemky k.ú. Sezimovo Ústí p.č. 199/3, 199/24, 199/23, 195/12, 195/11, 195/15, 199/25, 199/56, 196/2.

Řešené území lze rozdělit na dvě základní plochy - vnitroblokovou část, která je uzavřená ze tří stran panelovými domy. Tato je hojně využívána pro volný čas, především dětmi. V letním období je hojně navštěvováno nově zřízené hřiště s herním mobiliářem. V zimě se pak často využívá uměle vytvořená vyvýšenina, která slouží dětem pro sáňkování a další hry. Pravou stranu (pohled z hlavní silnice) tvoří lipová alej (Tilia cordata – lípa srdčitá, T. euchlora – lípa

zelená), jsou zde zastoupeni i jedinci *Aesculus hippocastanum* – jírovec maďal. Některé stromy jsou mechanicky poškozeny v důsledku parkování vozidel a sekání trávníku.

Nejen keřové výsadby jsou charakteru živelného - náhodně a nepříliš vhodně rozmístěné v travnaté ploše vedle dětského hřiště. Nachází se zde i *Taxus baccata* – tis červený, jehož semena jsou prudce jedovatá.

V okolí panelového domu není vyřešeno odclonění pohledu na parkoviště.

Druhá část, otevřená část je vymezena ulicemi Dukelská a K Hájence.

Ve výsadbách zde převažují jehličnany, některé jsou sortimentálně a prostorově nevhodné.

Jedná se o živelné výsadby dřevin a trvalek v předzahrádkách bytových domů, které byly založeny místními obyvateli. Nyní však postrádají řádnou údržbu a většina keřů je poškozena nevhodným řezem.

i) Lokalita č. 10 – K Hájence – obytný soubor

Jedná se o pozemek k.ú. Sezimovo Ústí p.č. 195/11, 195/15, 196/2.

Ulice K Hájence kompozičně i urbanisticky doplňuje náměstí Ludvíka Svobody a navazuje na obytný soubor Svěpomoc.

Nachází se zde naprosto nesourodé výsadby v travnaté ploše před panelovými domy.

Sloupovitý *Carpinus betulus* – habr obecný, nově vysazené keřovité borovice *Pinus mugo* – borovice kleč, *Aesculus hippocastanum* – jírovec maďal.

Borovice *Pinus sylvestris* – borovice lesní jsou vysazeny v příliš těsné blízkosti budov. Zastiňují byty v nižších patrech. V současnosti trpí výrazným prosycháním a jsou nevhodně řezány, což špatně snáší.

Na křižovatce ulic K Hájence a Svěpomoc je skupina vzrostlých jehličnanů rostoucích v hustém zápoji. Nachází se zde živelně, soliterně vysazené keře, které komplikují údržbu travnatých ploch.

Veškeré keřové výsadby ve vnitrobloku jsou poškozeny nevhodným řezem.

j) Lokalita č. 11 – Svépomoc – obytný soubor

Jedná se o sadové úpravy na pozemcích k.ú. Sezimovo Ústí p.č. 196/2, 195/23, 195/24, 195/25, 195/26, 195/23.

Tento obytný soubor z panelových domů, který vznikl v sedmdesátých letech minulého století. Fasády domů jsou opraveny, zatímco zeleň se zde prakticky neobnovovala, čemuž odpovídá i její celkový zdravotní stav.

Ve výsadbách se často opakují smrky *Picea pungens* – smrk pichlavý a borovice lesní *Pinus sylvestris*. Většina je nevhodně vysazena v blízkosti budov a značně prosychá. Větve se dotýkají fasád domů a trvale zastiňují okna bytů.

Keřové patro je tvořeno živelnými výsadbami v travnatých plochách, bez možnosti řádné údržby. Souvislé kvetoucí keřové patro zcela chybí.

Několik exemplářů *Thuja occidentalis* – zerav západní společně s rodem *Pinus* – borovice tvoří kompozičně i sortimentálně nevhodnou smíšenou skupinu jehličnanů.

Přerostlé jehličnany také celkově snižují bezpečnost pochozích komunikací a nevhodně zasahují do jejich prostoru.

Velmi často se před panelovými domy vyskytují neudržované trvalkové výsadby.

k) Lokalita č. 12 – Školní náměstí

Jedná se o pozemky k.ú. Sezimovo Ústí p.č. KN st. 496, 199/4, 199/53, st. 562/1.

Řešenou plochu lze pomyslně rozdělit do tří kompozičních celků.

První je tvořena prostranstvím před základní školou, zpevněná plocha uprostřed je lemována přestárlými *Picea pungens* – smrk pichlavý. Tyto jsou značně proschlé v důsledku zápoje a nelze u nich provést ošetření řezem, které by podpořilo jejich stabilitu, která je za současných podmínek silně snížena. Zdravotní stav *Picea pungens* byl konzultován se soudním znalcem, který doporučuje jejich odkácení z důvodů provozní bezpečnosti především dětí.

Přestárlé *Thuja occidentalis* – zerav západní a proschlé a rozkleslé *Juniperus communis* – jalovec obecný se jeví jako kompozičně i sortimentálně nevhodné.

Keřové patro je tvořeno volně rostoucí skupinou *Forsythia* ssp.

Majestátní borovice *Pinus jeffreyi* jsou kompozičně důležitými dřevinami, přesto, že trpí mírným prosycháním.

Další plochou je vnitroblok, kde se nachází sortimentálně i kompozičně nevhodné skupiny *Thuja occidentalis* – zerav západní, roztroušené v prostoru. Někteří jedinci jsou pravidelně upravováni tvarovacím řezem. Celkový dojem je ponurý, nejednotný a silně deprimující.

Vyvýšené záhony s prosychajícím a pro údržbu obtížně dostupným trávníkem. Jsou zde soliterně umístěny tvarované keře zimostrázu *Buxus sempervirens*.

Dominantou celého prostoru je linie tvořená *Aesculus hippocastanum* – jírovec maďal, které jsou napadeny patogenem, jeden z kaštanů je výrazně poškozen na bázi kmene a z provozně bezpečnostních důvodů bude odstraněn.

Třetí plochou je opět prostranství před ZŠ. Samotný vstup je lemován smíšeným, volně rostoucím živým plotem. Travnatá plocha těsně před budovou byla v loňském roce osazena liniově *Sorbus x intermedia* – jeřáb prostřední.

Vodní prvek umístěný zhruba uprostřed prostranství je funkční a dominantu zde tvoří *Fagus sylvatica* – buk lesní.

Stejně jako u první plochy, i zde se jeví velmi problematicky proschlé a nestabilní *Picea pungens* – smrk pichlavý, u kterých dle hodnocení soudního znalce nelze zajistit provozní bezpečnost.

I) Lokalita č. 13 – Třešňovka – park u vlakového nádraží

Jedná se o pozemky k.ú. Sezimovo Ústí p.č. 187/3, 187/5, 187/6, 187/7, 187/8, 184/6, 185/1, 217/91, 207/2, 217/274.

Také tato lokalita bude řešena ve třech na sebe navazujících plochách.

Od budovy nádraží směrem ke sportovní hale je v současné době travnatá plocha s pozůstatky stárnoucích a zanedbaných ovocných dřevin. Uprostřed se nachází vzrostlá *Tilia cordata* – lípa srdčitá, odumírající v důsledku mechanických poškození a silného napadení patogeny. Před vstupem do budovy vlakového nádraží lze pozorovat důsledek živelných výsadeb – deformovaný růst příliš nahuštěných dřevin. *Ribes alpinum* – meruzalka alpská a *Picea omorika* – smrk omorika navazují na pravidelně tvarovaný živý plot z *Ligustrum vulgare* – ptačí zob.

Podél hlavní pochozí komunikace je nově vysazena nepravidelná linie okrasných třešní *Prunus serrulata*, což je způsobeno respektováním inženýrských sítí. V pozadí tvoří dominantu *Aesculus hippocastanum* – jírovec maďal, který je mechanicky poškozen (vylomená větev I.řádu). U několika jedinců byla zjištěna zřejmě důsledkem špatného technologického postupu (realizace výsadeb před stavebními pracemi) rozsáhlá mechanická

poškození či vychýlení kmene dřevin. Protihluková stěna, vystavěna za účelem odclonění vlakového nádraží, v současné době působí jako pohledově velmi negativní dominanta. Zároveň však skýtá možnost vytvoření rozsáhlého keřového patra, které zde v současnosti chybí a výrazně zvýší biodiverzitu dané oblasti. V globálu je centrální část tvořena nesourodými skupinami. V pozadí vyčnívají smrky *Picea pungens* ve špatném zdravotním stavu a s narušenou statikou. Nelze opomenout vzadu vpravo velmi kvalitní a majestátní sloupovitý dub *Quercus robur* 'Fastigiata'. Soukromé zahrady, které probíhají z pravé strany podél druhé části plochy, jsou z větší části odcloňovány živými ploty vysazenými z nevhodných druhů (*Picea abies* – smrk ztepilý). Tyto výrazně prosychají, jsou neodborně udržovány a celkově působí nevzhledným dojmem.

Třetí část řešeného prostoru (směrem od ulice Zahradní) tvoří ve volné ploše náhodně rozmístěné velké množství nových výsadeb bez jakéhokoli záměru v kompoziční či sortimentální skladbě.

5. Podpora biodiverzity

Projekt se zaměřuje na regeneraci významné sídelní zeleně s preferencí druhové skladby posilující diverzitu sídelních biotopů.

Druhová i prostorová skladba porostů je navržena tak, aby se co nejvíce blížila přirozenému složení přírodních ekosystémů, což vytváří potenciál pro jejich (ekologickou) stabilitu.

V rámci sortimentální skladby je kladen důraz na co největší zastoupení autochtonních druhů, vhodných pro dané stanoviště. Bohužel na některých řešených lokalitách jsou místa s extrémními ekologickými podmínkami (sucho, zasolení apod.). Zde byly zvoleny nepůvodní, ale velmi odolné druhy dřevin, které jsou schopny se těmito stresujícími podmínkám přizpůsobit lépe než naše domácí taxony. Zcela bylo vyloučeno použití invazivních druhů.

Velkým přínosem pro podporu biodiverzity je plošná i výšková členitost porostu. Různorodé prostředí poskytuje vyšší potenciál pro přežití většího počtu organismů. V navrhovaných kompozičních řešeních se střídají volné trávnickové plochy se zapojenými keřovými skupinami a vyšším stromovým patrem. Kvalitní trávnické plochy mají (za předpokladu pravidelné a odborné péče) kromě své funkce ekologické i v sídelní zeleni nezanedbatelnou funkci mikroklimatickou a hygienickou. Optimálně zapojené skupiny dřevin nevyžadují častou údržbu (vstup do porostu) a mohou tak poskytnout vhodný úkryt pro množství drobných živočichů. Zapojení porostu také snižuje riziko zaplevelení agresivními druhy rostlin.

V rámci realizace záměru je nutno odstranit některé stávající dřeviny. K odstranění byly navrženy pouze dřeviny výrazně poškozené, přestárlé či napadené patogeny. Někteří jedinci představují riziko nákazy pro okolní rostliny, případně ohrožují bezpečnost či majetek obyvatel. Často se jedná o taxony zcela nepůvodní a nevhodné do přírodě blízkých ekosystémů (např. *Thuja occidentalis*, *Picea pungens*). Jejich odstraněním nedojde k ochuzení druhové rozmanitosti na dané lokalitě.

Obnova stromořadí bude postupná. Zvláštní pozornost je věnována ošetření starších stromů, které mají mnohdy i dutiny, vyhynuvající staré řezy, ve kterých žije či přezimuje pestrá škála

xylofágních a saprofytických bezobratlých (hmyz, pavoukovci apod.), v dutinách hnízdí ptáci, přezimují drobní hlodavci a hmyzožravci, v dutinách hnízdí ptáci. Technologie ošetření bude blízká přírodě, dutiny nebudou konzervačně ošetřovány, ošetřeny budou pouze poškozené báze kmenů, což má nepochybně význam pro prodloužení životnosti starých stromů. Práce budou provedeny stromolezeckou technikou, která stromy nepoškozuje lámáním překážejících větví (jako je tomu u plošin), pouze obvodové redukce korun budou provedeny z vysokozdvížné plošiny.

6. Bioklimatická charakteristika

Podnební oblast C1 – mírně chladná. (dle atlasu podnebí ČSR 1958)

Zimní období je zde dlouhé se sněhovou pokrývkou.

Letní období je krátké a vlhké.

Přechodná období (jarní a podzimní) jsou krátká.

Nadmořská výška: 399 m n. m.

Podnební oblast B5 mírně teplý, mírně suchý, vrchovinový.

Klimatická oblast podle Quittovy klasifikace: MT7

Teplota

Průměrná roční teplota je 7-8 °C v dlouhodobém průměru

Průměrný počet mrazivých dnů: 110 – 130

Průměrný počet ledových dní: 40-50

Počet vegetačních dnů s teplotou nad 10°C: 140 -160

Průměrná teplota vegetačního období: 13-14°C

Měsíční průměrné teploty: leden -2- -3 °C, červenec 16-17°C

Srážková charakteristika:

Průměrný roční srážkový úhrn v Sezimově Ústí představuje 550-600 mm.

Leden: 30-40 mm Červenec: 80-100 mm

Únor: 30-40 mm Srpen: 60-80 mm

Březen: 40-50 mm Září: 50-60 mm

Duben: 40-50 mm Říjen: 40-50 mm

Květen: 60-80 mm Listopad: 40-50 mm

Červen: 80-100 mm Prosinec: 40-50 mm

7. Inventarizace dřevin

Byla použita upravená metodika podle doc. ing. Machovce z roku 1970.
Inventarizace byla provedena v říjnu 2009.

Pořadové číslo	pořadové číslo stromu
Název taxonu	podle: Hurych V. - Okrasné dřeviny pro zahrady a parky Vydavatelství Květ – Praha 1995
Obvod kmene (cm)	údaj naměřený ve výšce 1,3 m nad úrovní terénu s přesností na 0,01 m
Průměr pařezu (m)	vypočítaný údaj, do rozpočtu se pak navyšuje o 10%, které se přidávají na kořenové náběhy
Výška stromu (m)	odhadnutý údaj s přesností na 0,5 m
Výška nasazení koruny (m)	odhadnutý údaj s přesností na 0,1 m
Průměr koruny (m)	údaj měřený pásmem ve vodorovném průmětu obrysu koruny s přesností na 0,5 m
Věková kategorie	odhadnuto s přesností na 5 let
Zdravotní stav	údaje vychází z vizuálního hodnocení stavu jednotlivých stromů
	BZP bez poškození
	DC dutina centrální
	DB dutina boční
	PR10%/III proschnutí 10% větví III. řádu
	PR30%/II. proschnutí 30% větví II. řádu
	TV tlakové větvení
	MP mechanické poškození stromu
	MPK mechan. poškození kmene
	PAT napadení stromu patogenem
	NS narušená statika stromu
	VŘ výchovný řez
	ZŘ zdravotní řez
	OŘ odlehčovací řez

Sadovnická třída dřeviny zařazeny do 5 klasifikačních tříd – vizuální hodnocení

I. klasifikační třída

- nejhodnotnější dřeviny (5 bodů)
- dřeviny zdravé, nepoškozené, odpovídající tvarem i celkovým habitem danému taxonu
- velikostně plně rozvinuté, v plném růstu a vývoji – dospělé a vitální
- dřeviny schopné dlouhodobě plnit sadovnicko-krajinářskou funkci
- zachovat ve všech případech

II. klasifikační třída

- velmi hodnotné dřeviny (4 body)
- zdravé dřeviny, typického tvaru, odpovídající příslušného druhu nebo kultivaru, případně jen nepatrně narušené nebo poškozené (např. mírně vychýlené či s menšími volnými prostory v koruně)
- velikostní rozvoj dřeviny musí dosahovat alespoň polovinu maximálních možných rozměrů dřeviny na daném stanovišti
- dřeviny schopné dlouhodobě plnit sadovnicko-krajinářskou
- funkci při udržení dosažené kvality
- také v maximální míře chránit i za cenu přetváření kompozice
- k odstranění přistoupit jen ve zcela výjimečných případech

III. klasifikační třída

- dřeviny průměrné hodnoty (3 body)
- dřeviny zdravé nebo jen nepatrně proschlé, ale bez chorob a škůdců, kteří by se mohli rozšiřovat
- mohou se i podstatně tvarově lišit od typického tvaru daného taxonu (např. vysoko větvené u nichž je předpoklad obrůstání při osvětlení kmene, případně takové, které mají svou estetickou i funkční hodnotu i při silném vyvětvení, dřeviny s jednostrannou, ale stabilní korunou, dřeviny s rozměry menšími, než je polovina maximálních rozměrů dřeviny na daném stanovišti)
- dřeviny, u nichž je možno předpokládat, že si svoje sadovnické zařazení dlouhodobě udrží, nebo takové, které se mohou dále rozvíjet a dosáhnou i vyššího počtu bodů
- dřeviny, z nichž může být budována kostra budoucích porostů
- odstranění je podmíněno kvalitním záměrem

IV. klasifikační třída

- dřeviny podprůměrné hodnoty (2 body)
- značně poškozené dřeviny, velmi vysoko větvené, bez předpokladu obrůstání po prosvětlovacích probírkách, dřeviny staré a málo vitální, výrazně prosychající, případně i jinak silně poškozené
- předpoklady dalšího vývoje jsou minimální jak v čase, tak v kvalitě
- dřeviny, které neohrožují bezpečnost
- výhledově se počítá s jejich odstraněním
- výjimku tvoří pouze unikáty /dendrologicky cenné dřeviny/, dřeviny, k nimž se váží nějaké památné události, chráněné stromy či torza významné estetické hodnoty, které se nechávají na stanovišti na dožití

V. klasifikační třída

- dřeviny nevyhovující (1 bod)
- dřeviny velmi silně poškozené, nemocné, napadené invazivními škůdci, dřeviny odumírající a odumřelé, dřeviny ohrožující bezpečnost návštěvníků, či poškozující kvalitu cennějších exemplářů
- dřeviny bez jakékoli perspektivy dalšího vývoje
- okamžitě, nebo v co nejkratší době odstranit

Návrh pěstebních a technických opatření

požadavky na řez, popřípadě jiné speciální ošetření dřevin; uvedeno slovně

Poznámka

uvedena slovně

Terminologie

Protože v arboristice nebyla dosud sjednocena používaná terminologie považují za vhodné popsat jednotlivé technologické postupy využívané při ošetřování stromů.

- ◆ **Zdravotní řez (ZŘ)** : Odstranění všech větví suchých, poškozených nebo nevhodných z hlediska pěstebního záměru . Tento způsob řezu se používá se na stromech historicky nebo esteticky cenných či stromech s dlouhodobou perspektivou.
- ◆ **Min ZŘ** – minimální varianta zdravotního řezu, při které se nezasahuje do obrysových partií koruny.
- ◆ **Bezpečnostní řez (BŘ)** : Odstranění silných suchých a jinak nebezpečných větví. Tento způsob řezu se používá pro zajištění provozní bezpečnosti okolí stromu a u stromů s krátkodobou perspektivou. V případě nedostatku času nebo finančních prostředků se může jednat o první zásah, po němž případně následují další způsoby ošetření.
- ◆ **Výchovný řez (VŘ)** : Odstranění větví nevhodných z hlediska pěstebního záměru. Tento způsob řezu se používá u mladých stromů pro správný vývoj a tvarování koruny.
- ◆ **Redukční řez (RŘ)** : Silný zásah do koruny stromu aplikovaný při potřebě redukce živé koruny z důvodů stavebních, dopravních apod., dále se sem zařazuje odstranění větví zasahujících do podchodního a průjezdního profilu a větví zasahujících do elektrovedení a jiných nadzemních vedení.
- ◆ **Redukční řez stabilizační (RŘ stab.)** : redukce horních partií koruny s účelem snížení těžiště a zlepšení statických poměrů ošetřovaného stromu. Redukce dle pravidel na odbočku správné tloušťky a doporučený průměr řezu.
- ◆ **Redukční řez symetrizační (RŘ sym.)** : cílem tohoto typu řezu je srovnat (symetrizovat) tvar koruny stromu.
- ◆ **Prosvětlovací řez (PRŘ)**: Řez jehož cílem je redukce přehoustlé koruny. Vhodné je kombinovat tento typ řezu se zdravotním řezem. Dochází k odstranění nevhodných a zastíněných větví.
- ◆ **Speciální řezy (SŘ)** : sem se zařazují - řez „na hlavu“
- řez „tvarovací“ apod.
- ◆ **Statické zajištění korun (SZK)** : Umělá konstrukce z ocelových lan, táhel, řetězů, obručí, PES popruhů a PES a PP lan, která zabezpečuje korunu stromu proti rozlomení.

Vazby se dále dělí na destruktivní a nedestruktivní - podle způsobu poškození stromu v okamžiku instalace. V současné době se používají převážně typy nedestruktivních vazeb z PES popruhů a PES a PP lan – typ Cobra , Florapas.

- ◆ **Konzervace (K)** : Soubor opatření sloužící k ošetření povrchových poranění a poškození kmene, větví a dutin stromu.
 - *Povrchová poranění* - odstranění poškozeného dřeva (dlátem, frézku, JMP apod.), začištění okrajů poranění - pro lepší tvorbu kalusu a povrch se impregnuje proti vysychání a průniku spor dřevokazných hub. Na impregnaci se používají látky na bázi fermežových a vodou ředitelných barev s příměsí fungicidů.
 - *Dutiny a hniloby* - odstranění vyhnílého dřeva až na takzvanou tvrdou hnilobu, začištění a opět impregnace. Zde se používají látky na bázi Luxolu opět s příměsí fungicidů. Proti zatékání srážkové vody se dutiny zastřešují, popřípadě se konstruují podlážky. Na tyto konstrukce se používají kovové síťky a epoxidové pryskyřice. Použité materiály se dají lehce tvarovat a zpracovávat a výsledkem je vysoká variabilita použití.
 - Od konzervačních opatření se v poslední době stále více upouští ve snaze respektovat přírodní procesy a ošetřují se jen defekty, které by mohly mít za následek úplné zničení stromu.
- ◆ **Asanace (AS)** : Odstranění odumírajícího nebo již odumřelého stromu.
- ◆ **Přírodě blízké metody ošetřování starých stromů:** Jedná se o soubor opatření směřující k zajištění provozní bezpečnosti senescentního stromu, jejichž aplikací nesmí být ohroženo životní prostředí (nika) organismů přímo či nepřímo vázaných na ošetřovaný strom. Jedná se o vyloučení chemických přípravků a konzervace dutin obecně, z řezů se provádí hlavně obvodová redukce koruny. V případech, kde je to možné, ponecháváme v koruně odumřelé kosterní větve.

Zpracovala: Helena Piklová DiS.

Dne: 28.11. 2009